

მეორე შემთხვევა: ერთს სალდათს თოფით მოუკლავს მ ჰმადანის პატარა ბიჭი. ამბობენო, ეთომც ეს პატარა ბიჭი რამდენიმე ამხანაგებით ქვებს ესრად სალდათსა და ისიც იძულებული იყო თავი დაეფარა.

ზაზ. „მზობრის“ რედაქტორის ბ. ნიკოლაძისა და სურამის მოძრიგებელ მოსამართლის ბ. ძაჭავაძის საქმე განუხილავს აქ დღეებში სენატს და აქაური პალატის გადაწყვეტილება, რომლითაც ბ. ნიკოლაძეს გადაუწყვეტეს 500 მან. ჯარიმა ან ექვსი თვე ციხე, შეუტყლია 300 მ. ჯარიმათ, ან სამის თვით ციხითა.

მართულ თეატრისთვის მზადდება რამდენიმე ხელი ისტორიული ტანი-სამოსი იმ სურათებზე, რომელიც არის ბ. საბინის გამოცემაში — „საქართველოს სამოთხე“.

იმედია, ამის შემდეგ ქართველი მეფენი ჩვენს სცენაზედ ძველს ქართულს და საკადრის ტანსამოსებში გამოვლენ და თვალში აღარ გვიჩოთირებს სხვა-და-სხვა გვირი ევროპული ტანთ საცმელი.

მართული დრამატული დასი დაპირების აღსრულებას აპირებს. მზადდება „მეფე ლიონი“ და „ქმედები“. მანკირებული რეპეტიციები აქვთ და ეს გარემოება გვიხმედებს, რომ რომლები კარგად ექნებათ შესწავლილი და ჩვენს არტისტებს ხშირად ამის მიჯობა.

ამ ცოტას ხანში დაიბეჭდა და გამოვიდა მამარ ლელოფლის ფერადი სურათი. საკვირველია, რომ აქამდის არ არის გამოცხადებული — თუ სად ისეიდება. მა სურათები. მამარ ლელოფალი ისეთი პირია ჩვენს ისტორიაში, რომელიც ყველა მდიელს ქართველს ღრმად აქვს გულში შთაბეჭდილი

საც აკადემიკოსი კარგად დააცქერდა, დანახა, რომ მუნდირი თავის ალაგას აღარ იღო. მუნდირი გადაჭიმულიყო სავარძელში, კალთებ ჩამოშვებული... ამისთან თითქო სუნთქავდა... ახირებულა! ნამდვილად მუნდირი იცინოდა, ხარხარი მუნდირიდან გამოისმოდა და აძლივდა მას მოძრაობასა, ხტოდა... და ხანდისხან გვერდებზედ იდებდა ხელებს, გეგონებოდა, უნდოდა შეეკავებინა სიცილი. იამოდა ამასთანავე წმინდა რაღაცა უსიამოვნო ხმა, რომელიც სწყდებოდა სლოკინით და ენაოდა: ან! ღმერთო ჩემო რა სასაცილოა! სიცილისგან ლამის მოვკვდე, კუჭი ჩამივარდა!

— მა რა არის! — შუპ ეშმაკს! — ამბობდა უბედური აკადემიკოსი და თითქო შიშის ხარმა ეიტანა. მუნდირი აგრძობდა ლაპარაკს: მე ვარ ბ. N.... თქვენი მუნდირი, რომელიც გელი წაბანებდასა კრებაში. მომიტყვევო, რომ ესრედ ბრძიულად შავწყვეტინეთ თქვენი ფიქრი, რცნება. სასაცილოა თქვენგან აღიარება

და მაშასადამე ამ სურათების ეპრობა ისეთს ადგილს უნდა იყოს, სადაც ხალხი უფრო მეტად ხედება.

„თეილისის პირუტყვთა დამცველ საზოგადოების ძალების მანუფილდება“ გვთხოვს გამოცხადოთ, რომ 12 თებერვალს, ნაშუადღევს პირველ საათზე, სამეურნეო საზოგადოების სადგომში (აღვექსანდროვის ბაღში) იქნება საერთო კრება ამ საზოგადოების წევრთა, რომელზედაც კერძო პირთაც შეუძლიანთ დასწრება. ამ კრებამ უნდა ამოარჩიოს მანუფილების თავმჯდომარე — ქალი, მილაპარაკოს საბავშვო ბიბლიოთეკის გამართვაზედ და სხე.

მსეთილამ გეწერენ: „ღრო თან-და-თან გადის და გაათლებაც უფრო-და-უფრო მაგრად ნერვავს თავი ფესვებს ხალხში, მაგრამ, საუბედუროდ, ჩვენ, შორის მანრის ოსები ამას ვერა ვხედავთ. ამ მანრის მცხოვრებნი ისევე იმ მდგომარეობაში არიან, როგორც წინედ, ისევე იმ წინსა არიან, ისევე ის ჩვეულებები და ცრუ-მორწმუნებანი როგორც წინედ.

ამისთანა მდგომარეობაში იმყოფება აწ უფრო ბერის ხეობა, ვიდრე ჯაფისა, სადაც ხალხი ცოტათი უფრო დაწინაურებულია მაინც სხვა საზოგადოებებზე. ბერის ხეობის ს. მრტყეში ამას წინად იყო აშენებული ერთ-ერთი სკოლა იმყოფებოდა ამ სოფელში, ოსები აძლივდნენ თავის შვილებს და ცოტა რასმეს მაინც ასწავლიდნენ. მაგრამ რ. მდენიმე ხნის შემდეგ სკოლა გარდაიქნეს ს. მანათში (სადაც შედარებით უფრო ცოტა მცხოვრებნი არიან, ვიდრე მრტყეში); შაგირდებმა დაიფიწყეს სკოლა ამ სკოლაში, ამასთანავე მასწავლებელიც მოაკლდა; თუმცა ზოგჯერ მასწავ-

თქვენის ნიჭისა; ვეღარ მოვითმინე, რომ არ დ მეწყო სიცილი. ნუ თუ მართლად დაჯერებთ ამბობთ მაგას? ნუ თუ მართლად დარწმუნებული ხართ, გთხოვთ დაიდოთ გულზედ ხელი, რომ მიზეზი თქვენის ამისთანა წარმატებისა, მაღალი ხარისხობისა, დიდებისა, პატივისა და სიმდიდრისა არის თქვენი ნიჭი? მოიფიქრეთ კარგად, ჩემო მეგობარო, და ისე მომეცით პასუხი. პარავად, კარგად იფიქრეთ... აბა, ახლა მომეცით პასუხი. ხედავ, ხედავ, რომ პასუხის მოცემა ვერ გაგიბედნია!..

— მე... ვაიბუტბუტა აკადემიკოსმა, თვინიერ ყოვლის გაბედულობისა. მე ბევრი შრომა გამიწვევია. — ღიად, დიდი შრომა! თქვენ ხართ უბრალო მუშა, ხელოსანი... თქვენ შრომას საათობით აფასებთ, როგორც მეურმე. — მაგრამ ნიჭიერება, ნიჭიერება!! აბა, ყოფილა შენთან როდისმე ის ოქროს ფუტკარი, რომელიც დაჭვინავს, გარს უვლის ნამდვილ მხატვარსა, რომელიც ან-

ლებელი ჰყავდათ, მაგრამ ვაი იმისთანა სწავლასაც: მასწავლებელი თეობით არ ინახულებდა ხოლმე თავის შაგირდებს, და აპროლი რომ მოახლოვებოდა, სკოლი: კარს მაგრა დაკეტავდა და ღვინობისთვემდინ გამოისალმებოდა. თავის შაგირდებს. მღა-და-იღა მიყრუებულად მანათის ცარიელი სკოლა გზის პირას, ვითა ყარაული.

ამისთანა სამუშაო მდგომარეობაში იმყოფებოდა აქამდინ მანათის სკოლა (ერთად-ერთი მთელს ხეობაში); მხოლოდ ცხლა დანიშნულია ახალი მასწავლებელი ბ. ს — შეილი, რომელიც, იმედია, წარმატებით წაიყვანს ამ სკოლის საქმეს.

„ღრომის“ კორმასკონდენციები

ლეჩხუმის მანრში მეტად გავრცელებული იყო ყოველ გვარი ცუდ-განება და სხვათა შორის ოთხ-თუხი საქონლის ქურდობას; ქონდა განძილი ფრთები. დღე არ გავიდოდა ქურდობა არ მომსდარიყო. მთელი მანრა შეწყობული იყო ამ გვარის მდგომარეობისაგან. მთავრობა ყოველ ღონის ძეხას ხმარობდა ამ სენის მოსახლეობად, მაგრამ ცუდი იყო ყველაფერი. რამდენს არ იტყვდა შოლიცია ქურდობისათვის და აძლევდა სისხლის სამართალში, რამდენი თავადი, ახსნური და გლეხი გაუბედურებულა ამ საქმისათვის ღირსების ჩამორთმევით და სატყუალთა ჩასმით, მაგრამ მისცე არ გლეხულად ეს ბოროტ-მეჭმელებს.

დაბოლოს, ამ ორის წლის წინედ მანრის მმართველის ბ. რამდენის თაღსნობით დაწესდა სკვისთაობა. ყოველმა საზოგადოებამ წერილობითი გადაწყვეტილებებით ამარხნია სამის წლით თავიანთი სკვისთაგები, რამდენთ მთავლებსა შეადგენდა თვალ-ყური ედვენათ მათ საზოგადოებაში ქურდობა არ მომსდარიყო.

თებს და სასიამოვნოდ ფრთას ფრთასა ჰაცემს? პარადროს! შენც კარგად იცი, რომ მხოლოდ ეს აძლევს ნამდვილს ნიჭსა. მე თითონ ვიცი, რომ მრავალნი მუშაობენ, დემეს და დღეს სტენენ, არა აქვთ ძილი და მოსვენება, მაგრამ ვერ შეუტოპავთ მაგ დიდებაში, როგორც შენა. — მაგიგონე, ჩვენ აქ მირტო ვართ, ჩვენს ლაპარაკს არავინ გაიგებს. — შარს ვერ იტყვი, უნდა უთუოდ დამეთანხმოთ... თქვენ შირთეთ ლამაზი, მშვენიერი ცოლი...

— მოწყალეო ხელმწიფე! — ვამოიძახა ბ. აკადემიკოსმა... და გაწითლდა. მაგრამ უცნობი ხმა არა სჩუმდებოდა და ლაპარაკობდა. — მე გავჯავრება, გეფიცები, ძალიან მომწონს, რადგანაც ამტკიცებ, რომ, თუმცა ყველამ კარგად იცის, შენ უმეცარი ხარ, არმიღა ვსთქვა საძაგელი, ნუ აბრაილებ საშინლად თვალებსა. — თუ შამეგები მე ანუ დამტკუჭნი, ანუ დამხეგ და გადამაგ-

სკვის თაგებს საზოგადოებამ შრომის ფასიც დაუნიშნა, რომელიც მუშაების და გვარად უნდა გვექვეყნებოდეს სულსედა. წლის თავსედა მოგზავლია ფული უნდა განაწილებოდათ ყველა სკვის თაგებს, მაგრამ სხამ სკვის თაგებს დაურვიდებოდა ეს ფულები, ჯერ ამ ფულებით უნდა დაკმაყოფილებულიყვნენ ისინი, ვისაც რა დაეკარგებოდა და სკვის თაგები ვერ მოძებნიდნენ.

ესეთ ნიადაგზედ იყო დაყენებული ეს საქმე, რომ ქურდობა, თითქმის სულ მოისხო. შემდეგ სკვის-თაობის დაწესებისა, რომ გადაათავადიეროთ მანრის სასამართლოს, მოძრიგებული მსაჯულის და გამომძიებლის საქმეები, თითქმის, ორ საქმეს ვერ ნახავთ შემდგარს ქურდობის თაობაზედ. თუ რამე დაეკარგებოდა მანრისთვე ამოახუნდნენ სკვის თაგები.

რამდენიმე ხნის შემდეგ მანრის მმართველმა ბატ. რამდენიმე, რომ სკვის-თაობა სამუდამოდ არ მოშლიდოდა და კერძოვე საზოგადოებას სამძიმოდ არ განდამოდა ყოველ წლიური გადასახადი სკვის თაგების სასარგებლოდ, გამოიგნა და განიზრახა ამ თავით ერთ-ყამიერ მობოჭილიყო სკვის თაგების სამი წლის ჯამაგირი და ამ ფულებით დაწესებულიყო ბანკი, რომელიც შემოსული საგებლით დაკმაყოფილებდა სკვის თაგებს. გარდა ამას საზოგადოებისათვისაც დიდი საშუალება იქნებოდა ეს ბანკი.

რამდენიმე ბატ. რამდენიმე გამოაცხადა ეს აზრი, საზოგადოება დიდი მადლობული დაწინა და მანრისთვე დადგინა მეორე გადაწყვეტილება შესახებ იმისა, რომ ამ თავით ერთ ყამიერ მობოჭილიყო სკვის თაგების სამი წლის ჯამაგირი და მით დაწესებულიყო ბანკი. ამ გარდაწყვეტილებას ყველამ დიდი სიამოვნებით მოაწერეს ხელი, მაგრამ საქმე რომ ფულის მობოჭვასედა მივიდა, რამდენიმე ნაწილი საზოგადოებისა განსედა გადაგა. მე რე ვინ? უმეტესი ნაწილი თავდახსნაურობისა; თორემ გლეხ-განება სუ-

დებ, ვეღარ წაბანდები კრებაში, შენი ლამაზი ცოლი გაგიწყრება, რადგანაც დღევანდელი დღესასწაული და დიდება ეკუთვნის მას და არა შენა. — შენს ცოლს მიიღებენ აკადემიაში და პატიოსან სიტყვას გაძლევ შენმა ცოლმა, რომ ჩამიკოს მას უფრო აღტაცებით მიიღებენ, ვიდრე შენა და მე თითონ უფრო მშვენიერი ვიქნებოდი მის მშვენიერ ტანზედა და ლამაზს სახეზედა. ძაცმა არ უნდა დაჰკარგოს დავთარი თავის თავისა, ხანდისხან მაინც უნდა იანგარიშოს და დაიხედოს თავის თავსედა. — აბა, მითხარი ვინ არის მიზეზი, რომ გაქვს ამისთანა მშვენიერი სასახლე, ოთხი-ათისი თუშანი შემოსავალი, ორდენები, მედლები და დაფნის გვირგვინი? მინ არის! შენი ლამაზი ცოლი და არა ნიჭიერება შენი.

ამასთან მუნდერის სახელობა უჩვენა უბედურ N — ს... იმ ორდენებზედ, რომელიც იქვე იყვნენ კვდელზედ შემდეგ შაუბრალებელმა მუნდირმა, რომელსაც სურდა დეიტანჯა თავისი

ათ და გულით არის ესაღვ მონდობილი, რომ არც სვეის თანაბრობას და ბანკიც დაარსდეს. მაგრამ მარტო გლეხებმა რა ქნან? სად აქვს მათ იმდენი შემდეგ, რომ მარტო თავიანთი საშუალებით დაარსონ ბანკი, რომელსაც ამ თავით უკანასკნელი თხუთმეტე ათასი მანეთი სჭირდება თანხა.

მეუ რა არის იმის მიზეზი, რომ თავდაზნაურობა გიხდა წინააღმდეგი ბანკის დაარსებისა? შეიძლება იმას მიუწეროს, რომ სამი წლის გადასახადის ერთ წამიერ შიშთან უჭირდეს მათ? სრულიადაც არა; თუ კი გლეხი ისდის, თავდაზნაურობას რად დაუჭირდება ის და რა იმდენი გადასახადი არის, რომ მსუქდ ღაზარაკი ღირდეს. აი, რა შესჯდება თითოეულ წელიწადში: გლეხ-კატობას ერთის აბაზიღამ მანეთადის, შემდეგისა და გვანად, და თავდაზნაურს მანეთიღამ ხუთ მანეთადის. ასე რომ, რაც უნდა მდიდარი იყოს გლეხი, სამი წლის სამ მანეთზედ მეტი არ შესჯდება გადასახადად და თავდაზნაურს თერთმეტ მანეთზედ მეტი. გამწერლები ამ ხორმას ვერც დააგებდენ და ვერც გადაცილებდენ.

ნამდვილი მიზეზი ამ საქმის ჩაფუშვისას სხვაა: ზოგიერთები ერთობ გულნაკლულად შეიქმნენ ლაილამდგან სოფ. ცაგერს სასამართლოების გადატანით და მარტო ჯინისთვის ჩამალეს ეს საქმი, ამ ხანებში სვეის თავისებურებათა და სამსახურის ვადა და სამი წლის ჯამაგირი ესაგე ურგებათ, საზოგადოება მოკალა ესაგე მობოტკოს სამი წლის მათი ჯამაგირი და გადასცეს მათ; — ბანკი-კი რა ადვილად გაისტუმრება ამ ვალს! მაგრამ სად არის მოსაზრება! ისა სჯობს ესაგე, რომ თუ მანში თვეში მანეთს და რა მანეთს ამდეკენ თუ ის, რომ, ბანკი რომ ყოფილიყო, რა შუად ემოგნათ თუ მანში?

სჯობს ისეკ მოსვიდეთ ბატ. ლეხნუმი-ლეპო გონსედ და გადაწყვიტოთ ბანკის დაარსება, ვინემ სვეის თავები ფულებს

მსხვერპლი, თითქოს გასწია ბუნრის-კენ, სადაც იწვა უბედურა N.... და ამანაგურად განაგრძობდა ბასს მასთან.

— შენ გეტყობა, ჩემო მეგობარო, გწყენს ჩემი სიტყვები. მაგრამ უნდა იცოდე შენც, რაც იციან ყველამ და შენ ვისგან რას გაიგებ თუ არ მეგობრისაგან? მ ფიქროთ და მოვიგონოთ წარსული. — მამბანე, რა ქონების პატრონი იყავი, სანამ შეირთავდი ცოლსა? არაფრისა? რა მოგიტანა თვით ცოლმა? არაფერი! — მაშ, აბა, ამხსენი და მიჩვენე მიზეზი ესლანდელ შენის მდგომარეობისა? ბარწმუნებ, რომ დღე და ღამე სულ გემუშავნა, თვით მთავრობასაც დიდი უურადღება ჰქონიყო, მოენდო ბევრი საქმეები, მაინც წელიწადში ათასხუთას მანეთზე მეტს არ მიიღებდი. ნუ თუ ამ ფულით შეგეძლო გეცხოვრა, როგორც ენლა ჰსცხოვრებ? შენი ცოლი ყოველთვის არის ჩაცმული მშვენიერად, დადის იმ საზო-

წადლებდენ, თორემ შეძლებ გვიან იქნება და საქმეს გელარ გამოაკეთებო.

ნათქვამია: „შემდეგ სიკვდილისა გინდა სინანული.“

ალ. გამრეკელი.

სოფ. ცაგერი.

მართლი, 4 თებერვალს. ამას წინად ახალციხიდან გამელოეს ბევრი სკოლების დათვალიერება შემემთხვა და სხვათა შორის, აწყვერისა და ზემო-ჭლის სკოლებისაც. მინ არ იცის, რა მნიშვნელობა აქვს სასოფლო სკოლა ხალხისთვის, თუ ის რიგიან გზაზე არის დაყენებული, თუ დაწყველილი პოლიტიკურ ზედ-გავლენას მოკლებულია, თუ მასწავლებელსა და მის უფროსებს შუა არაფერი განსაზღვრული არ არის, თუ ორივე ესენი ჰემარტებებს, ერთსა და იმავე პატიოსან მიზანს ემსახურებიან. ამ მხრით დაეკვირდი მე მცარეს ხნით ზემო-აღნიშნულ სკოლებს, და მინდა ჩემი შთაბეჭდილობანი განვუზიარო მკითხველებს. ნათქვამია: „სკოლაში სწავლის მთავრობას კარებიღვანაც რომ უფლო ყურიო, გაიგებ სწავლის ხასიათსაო“ და მე ხომ რამდენიმე საათი მანც დაეყავი ამ მიზნით. აწყვერის სკოლა და საზოგადოდ ახალციხის მშობის უმეტესი რიცხვი სკოლებისა გარეგნობით და მდებარეობით საუკეთესო მდგომარეობაში არიან. ზემო-ჭლისა კი ამ მხრით ვერ დიკვებებს. ამ უკანასკნელის სახლი ისეთი ეწრო, უღლანო და უშინარსო რამ არის, რომ კაცს გული მოუკვდება. აწყვერისა კი ამ მხრით ყოყორბს. სკოლაში სიცივით ძლიერ გავძელი. შენობა ფიც-ულია და ქარი იატაკიდან და კედლებიდან მოქრის. მაგრამ საქმე გარეგნობაში არ არის — გადავავლოთ თვალი სწავლას. უნდა მოგახსენოთ, რომ ორივე მასწავლებლები: აწყვერისა და ზემო-ჭლისა პედაგოგიურ სასწავლებელში

გადგებაში, რომელიც დიდ ფულს ხარჯავს. ამაზედ ვიცი, ჩემო მეგობარო, არასდროს არ ვიფიქრია და არც გინდა იფიქრო. შენ ვიცი დარწმუნებული ხარ და ამბობ: ჩემი ცოლი ძალიან კარგი სახლის-პატრონიაო, იცის სად და როგორ დახარჯოს ფულებიო, დიდი გამოცდილი და დახელოვნებულია ამ საქმეშიაო. აბა, ჩემო საცოდავო, ეგარის საკვირველებია! შენ შაირთე ცოლად იმისთანა ღამაში, მომხიბლავი ქალი, რომლის გვარი მრავალნი არიან ჩვენ ქალაქში; ქალი თავმოწონე, თავის მოყვარე და ზნეობით დაცემული, რომელსაც კარგად შაუძლია შენის საქმეების დამგზავრება და ქეფი, როგორც უნდა და ნებავეს. შენი ცოლი ესრედ ჰსჯის: ჩემს ქმარს არა აქვს არც ნიჭი, არც სიბილდრე, არც მშვენიერებაო; მაგრამ კარგი გულისაო, დამჯერებელი კაციაო და არაფრის დამშლელი. ამისთვის ყველას აუსრულებ რაც მას აკლია და უნდაო. მართლა და აქედამ დაიწყო შენი,

არიან კურს-შესრულებულნი, მაგრამ მათ შუა დიდი განჩევია, როგორც ბავშვების აღზრდაში, ისე სწავლის დაყენებაშიაც. აწყვერის სკოლის მასწავლებელი და საზოგადოდ უმეტესი ნაწილი მასწავლებლებისა ახალციხის მანრამი წარმოგიდგენენ იმ მასწავლებელთა ტიპებს, რომელთათვისაც არც ბავშვების ბუნებას, არც სინილის და არც საზოგადოების მოთხოვნილებას ადგილი არ უჭირავთ; ესენი სხვის სტირზე დაცეკვობენ გაურჩევლად, გაურკვეველად აზნაირებინებენ რუსულ სიტყვებს და ფრაზებს, რომლების ძახილით ყურია გამოქვდილი და ერთბეწო მოსაზრულ სიტყვა-პასუხს მშობლიურ ენაზე ვერ გაიგონებ და რუსულზედაც ხომ სულ ვერა. აქაური ცოცხალი ბავშვები სუსტ და დამახინჯებულ არსებად გადაუქცევიან. ბატ. აწყვერის მასწავლებელს რომ ჰკითხო: რად არის ესე სამშობლო ენა დაკარგული და რუსულიც დამახინჯებული — გიპასუხებთ: **Высочайшее повѣление велить** — სულ სხვა გარჩეულ ტიპს წარმოგიდგენს ბატ. ზემო-ჭლის მასწავლებელი პლ. ნათაძე. ეს იმ გვარ პირებს ეკუთვნის, რომლებიც ჰკუთნა და გულით მომზადებულნი გამოდიან ცხოვრების ასპარეზზე და გულ დასხმით აკვირდებიან ხალხის ცხოვრებას, უახლოვდებიან მის მოთხოვნილებას, ლტოლვილებას და საზოგადოების ცხოვრების შეხედვით იწყობენ ჩემად, თავის გამოუჩინებლად მოქმედებას. მე რომ ამის სკოლაში შეველი ხალხის ტყვა არ იყო იმდენი მსმენელები ჰყავდა ამ პატიოსან ახალგაზდას. ჩვენი პოეტის, აკაკის რატგრასა უხსნიდა ბ. ნათაძე ბავშვებს. შაგირდების მოსწრებულმა სიტყვა-პასუხმა — სიტყვიერად ანუ წერილით, ამ ლექსის გორჩევამ და გაკვეტილის სასიკაღლო ხასიათმა სწორედ განცეფრებაში მომიყვანეს. სწორედ ძალიან მომზად-

შე უბედურო, დაჯილდოება ორდენებით ყველა ქვეყნიბიდან და შენც ჰსიამოვნებ მათის ცქერითა. — მისს სურვილს და ნებას წინ არ უდგები. მან მოიმლომა აკადემიკოსის ცოლობა და მისმა ხელმა, მშვენიერის ტყავის ხელთათმანებში, გაგიღო კარები აკადემიისა — წმიდა ტაძრისა, სადაც შენისთანა ბრძეებს ღლაგი არ უნდა ჰქონდესო. მხსი ბებრუტუნავ! როგორ გიღირს ეგ მუნდირი! ამას გეტყვიან მხოლოდ შენი ამხანაგები.

— შენ სიცრუეს ამბობ, შენ სტყუი? — წამოიძახა ბ. N.... თითქო იღრჩობაო.

— არა, ჩემო საყვარელო, არა ესტყუი. აქეთ-იქით მიიხედე, როდესაც შანედე კრების დარბაზში და წაიკითხე ყველას თვალებში დაცინვას და მოგვისმის საერთოდ ბუტბუტი: აი, ქმარი მშვენიერის ცოლისაო. სიკვდილამდისინ გიქმნება სახელი: „ქმარი ღამაზის ცოლისა“.

ბული უნდა იყოს მასწავლებელი; სულითა და გულით უყვარდეს სკოლის საქმე, რომ ამდენი-მოაზრობის ამ მოკლე ხანში, (ერთი წელიწადია, რაც სკოლა არსებობს) რამდენიც მოუსწრია ბ. ნათაძეს.

ჩვენი საუკეთესო მწერლების ადვილ ნახელოვებს თავისუფლად არჩევს ამ სკოლის უფროსი განყოფილება. მს ძალიან დიდ ნაბიჯად უნდა ჩითვალოს მასწავლებელის მხრით სოფლის სკოლაში და დიდი პატიესაცემი და მადლობის ღირსი უნდა იყოს საზოგადოების მხრით, მაგრამ, როგორც გამიგონია, ბევრი უშემაკობით გამოდრებულნი პირნი ელობებიან ამის პატიოსან ოტოლოგილებს. იმედი ექონიოთ, რომ საზოგადოება ენათა-ნიობას არ აყვება.

მ. გ.—ქ.

უსხოეთი

საზრანბეთი. დღევანდელმა დეპუტამ მოგვიტანა ასაღის სამინისტროს შედგენის ამბავი. როგორც ხედავთ, ყულ ჭყრბი დაწყალა ზრეზიდენტის გრვეის თსოვანს და თვისის თავსმჯდომარეობით შეუდგენია სამინისტრო. გნახათ, რა დღევანდელი იქმნება ეს სამინისტრო, როგორ გააჩვიებს ჰრინტების საქმეს, მშვიდობას ჩამოაგდებს ზალატკეში, თუ შემდეგშიაც ესეთი განხეთქლება იმეფებს სენატსა და ზალატს შუა, როგორ დაამყოფილებს რესპუბლიკის ზრეზიდენტს გრვეის, რომელსაც ჰრინტების საქმეში სენატის მსარე უჭირავს, ე. ი. ვადდინ-გტონის ზრეკტისა.

სატუსაღადამ განთავისუფლებული ჰრინტ ნაზოლეონი ამ უამდ ღონდონში იყოფება, საიდანაც ბონაპარტიელები კიდევ მოკლენ ერთ იმ ვკარ მანჩესტს, მისგან შეთხზულს, რომელსაც ამას წინად ამდენი ალიაქოთი ჩამოაგდო საფრანკეთში.

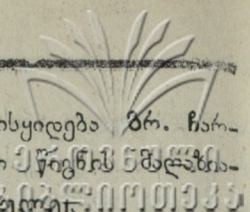
ამ დღეებში ერთს ჰარაყის სსსა-

ბ-მა N... ევლარ მოითმინა, წამოხტა გაბრაზებული და უნდოდა მივარდნიყო მუნდერსა, მოეგლიჯა ნიშანი აკადემიკოსობისა და გადაეგლო იქით; მაგრამ ამ დროს გაელო კარები და ნაცნობმა ხმამ გამოაღვიძა ჩვენი აკადემიკოსი.

— მე შენ ევლარ გცნობ! მანა ამ დღეს შიძილება ძილი ბუხართანა? თავს ადგა მას თავისი ცოლი ტანოვანი, მშვენიერი და ამაყი, თუმცა ცოტად უმარლო წასმული და შედეგბულის წამწამ-წარბებითა. მან აილო მუნდირი, მიუტანა და ღიმილით შეელოდა თავის ქმარს ჩაცმასა, თუმცა საცოდავი იყო ოფლით გაწუწული, შემდეგ იმ საშინელის მოჩვენებისა, ფშვინავდა და ჰთუქრობდა თავის თავად:

„რა ბედნიერებაა, რომ იყო მხოლოდ სიზმარი!“

ა. სავანელი.

მართლში განიხილავს საქმე მუშის მორის ბრანდისა და პოლშელი სტუდენტის არან ჰირშფელდის, რომელთაც ედებოდათ ბრადი, რომ მიუტოვებოდა სელ-მოუწე-რელი ბრანდი რუს. პრეს. გრევის, და სიკვდილს ემუქრებოდნენ. სასამართლომ სტუდენტი გაამართლა და ბრანდი ორი წლით სსტუსადგომი ჩასვა.

ავსტრია. ამ მცირე ხანში ქ. ზემტში გამოსულა ბრადი სასკლადი: „შიში, რომელიც მოგველის რუსების მხრით“. ამ წიგნის სიტყვით, რუსეთს და ავსტრია-გუნგრიას შუა ომი არა თუ მოსა-ლოდნელია, აუცილებელია. ამ წიგნი-ს ავტორი ამტკიცებს, რომ ომი უე-ჭველად რუსეთსაგან იქმნება გამოცხა-დებულია, რომ ეს ომი, ბერლინის ში-რობის შემდეგ, ისე აუცილებელია, რო-გორც პრუსიას და ავსტრიას შუა ომი შლეზვიგ-გოლშტეინის პირობის შემ-დეგ იუგო-რუსეთს გამარჯვების იმე-დიცა აქვს, რადგან ომის დაწყებისთან-ავე ავსტრიის წინააღმდეგ აჯანყდებიან ბალკანის სლავიანური სამთავრონი, რომელნიც დღეს ავსტრიის მიფლობელობის ქვეშ არიან. შემდეგ ჩამოთვლილია სამ-ხედრო ძალა რუსეთისა და ავსტრია-გუნგრიისა და აქ გვიჩვენებს უიმედობას იმის ავტორი, რადგან უკანასკნელის სასულიერო სამხედრო ძალა ერთობ მცირეა პირველის (რუსეთის) ძალასთან შედარებითა.

კერძო საავადმყოფო

კუთხეში, სემინარიის ქუჩა, ახვარდოვის ხსენებით.
 ავადმყოფებს მუდამ დღე მიიღებენ.
 დილით: 9 საათიდან 10 1/2-მდე ნა-ვასარტანც—სირურგიულ და ვენეროლო-გადმყოფისა და რუდოვსკი—ქალის, უმაწვილის და შინაგან ავადმყოფ.; 10 1/2 საათიდან 12 საათ. შან-ანიზ—შინა-გან ავადმყოფისათვის. 12 საათიდან 1 საათ. თვალის ავადმყოფ. ლარიო-ნოვი მუდამ დღე კვირასა და ოთხშაბათს გარდა, და რეინი ოთხშ. და კვირას.

სალამოს: 5 საათიდან 7-მდე უშა-კოვი—უმაწვილების და უფლის ავადმყო-ფის. სამშაბათობით, სუთშაბ. და შა-ბათობით. ნერვების, მსინიურ ავადმყოფ. და ელექტრო-ტერაპიის—პრუთანო-ვი მუდამ დღე და კონსულტაციად ბა-ბაევი სამშაბათობით და შაბათობით. საზოგადო კონსულტაცია ექიმების სამშ. - შაბათობით სალამოს 7 საათ. 8-მდე. მუდამი კრავატები.

ფასი რევიისათვის—50 კაპ., კონ-სულტაციისა—3 მან. დარბებს უფა-სად.

საავადმყოფოს დირექტორი

მ. ნოვოსარტიანსი.

(თვით საავადმყოფოში დგას).
 საავადმყოფოში ამ მოკლე ხანში გაი-სსნება წყლით საექიმო განყოფილება ექ. ტელიანოვის სელმძღვანელობით.

ბვილისის სამაშრალო.

ავადმყოფები მიიღებიან დილის რვა საათიდან თორმეტ საათამდე.
ო. შაბათს. გარდაღვი და ლი-სიციკვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელ-დიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქა-ლების და უმაწვილების ავადმყოფობი-სა; ბაბაევი მარღვების სისუსტის და შა-ნაგან ავადმყოფობისა.

სამ შაბათს. მინკვინი—სირურ-გიული ავადმყოფობისა; ლისიციკვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სი-ფილისტიკური და სირურგიული ავად-მყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქა-ლების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაევი და დანიელ-ბეგოვი—მარღვების სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

ო. შაბათს. ლისიციკვი და მი-რმინოვი შინაგან ავადმყოფობისა; კელ-დიში—სიფილისტიკური და სირურგიუ-ლი ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუ-ბიაბის ქალების და უმაწვილების ავად-მყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების სისუს-ავადმყოფობისა.

სუთ შაბათს. ლისიციკვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილის-ტიკური და სირურგიული ავადმყოფობი-სა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების ავადმყოფობისა.

ზარასკეცს. მინკვინი—სირურ-გიული ავადმყოფობისა; ლისიციკვი, მი-რმინოვი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილის-ტიკური და სირურგიული ავადმყოფობი-სა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების სისუსტის ავადმყოფობისა.

შაბათს. ლისიციკვი—შინაგან ავად-მყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკურ-ი და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალების და უმაწ-ვილების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარღ-ს სუსტის ავადმყოფობისა.

ბანსხალეზანი

ძირით იძლევა
 მთი დიდი ორ-განყოფილებიანი ზალა თ. მურხანსკის სახლში, მო-ლოვინის პრუ-პექტზე. იკითხეთ „შვე-იცარიის“ რესტორანი. (3.—1)

აუქსიონი

19 თებერვალს 1883 წელს კავკასიის აქეთა-მხრის პრიკაზ-ში იქნება აუქციონით გასეიდ-ვა ოქრო-ვერცხლი და სხვა მკირფას ხეობებისა (3.—1)

დაიბეჭდა და ისეიღება ბრ. ჩარკ-ვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

ქრობა

ო. შ. ნ. ნიკოლაძის ბამოცემული წ. ჭიჭინაძისაგან ფასი 15 კაპ.

დაიბეჭდა და გამოვიდა ახალი სომ-ხური წიგნი
მწვემის სტეირი
 ლემაში, სიმღერაში და ზღაპრში ცნობის-მოყვარე ყრმათათვის სკოლაში და შინ საკითხავად აღიანხნის
 გამოცემა ვ. მ. შაგერდოვის გაზე-თის სააგენტოსა.
 ფასი ერთი აბაზი

დაიბეჭდა და ისეიღება ბრ. ჩარკ-ვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში
აიაშლინი
 სავერთო მფლობელობაზე თხზულება
 ანტონ შურცელაძისა გამოცემული
 ზაქარ შიჭინაძისაგან.
 ფასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

ქ. ფ. აუქერმანის
 მღაზიაში
 მრეწვის მდიდანზე, ღენ. ტერ-ასატუროვის სახლებში
 ი ს ხ ი დ ე ბ ა
საქარაპი გაუინები

უახლესის სისტემისა, ოჯახისთვის სასამარტლად, დერეკებისათვის და სხვ. და სხვ. სკოლისათვის. ეს მანუაი, განსაკუთრებული აქციონერულ საზოგადოებისა ადრე ფრისტერ და რამსანის, მოწოდებული არიან საუკეთესო, მოთავსებული, წარმარტ-ბულ პატენტის სასკვით და სხვ. აშაანტებით. რადგან ნისად მოლოდ უვი-დურეს შემთხვევაში გაიგება ეს მანუაი და ბუერი სხვა მიზეზებისა ამიტომ ის-ეიღება, რაც შეიძლება იაფად.
 გარკი მუშაობისათვის და თვისებისათვის მანუებისა მასხის მგებელია მა-ღაზია.
 კერძოდ საზოგადოებისათვის ისეიღება აგრეთვე მ. ნ. ცეცელის მანუები.
 კლარკის ძაფები, ზეთი და ნემსები სხვა-და-სხვა სისტემის მანუებისათვის, და აგრეთვე სხვა წვრილანი საჭირო ნივთები ისეიღება ცალკე-ცალკედ.
იმავე ისხიდება კუხნის ზუზულულოვა ევალით ნაქეთი.
 საკამისიონერო და სააგენტო ანიდინის საღებავებისა, რეინულობისა, ჭას-რავებისა, სერსებისა და სხვა-და-სხვა სამუშაო ხელთ-საწყობთა. (10—6)

ინგლისის მღაზიაში
თის აოლუვა-ნი მაქასტერი
 ამგერებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუ-შისა 2 მან., გავზავნით 2 მა-ნეთი და 28 კაპ.
 (100—45)

ბიბლიოგრაფიული განცხადება.
 სახელმძღვანელო რუსული ენისა ქართველთათვის, შედგენილი გ. ვალანდარიშვილის მიერ, მეშვიდე გამოცემა, შეცვლილი და დამატე-ბული იაკობ გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა ხმის ასამალოებელი ნიშნე-ბით (съ ударением) და ისეიღება გამოცემილს ზაქარია ბრიქურო-ვის წიგნის მღაზიაში კუკიის სიდის უფრთან. ფასი ათი შაური. ვინც იეიდის ერთად ნაღდს იფულზედ ოცსა ან მეტს ეგზემლიარსა, წიგნი დაეთობა ცნსა შაურათა. ვისაც უდინი წიგნი სურს, ამ ფასს უნდა დაუ-მატოს სამი შაური. გრიჭურავის მღაზიაშივე ისეიღება ყოველ გვარი სა-სელმძღვანელო ქართული, რუსული, სომხური და თათრული. გარე-ქალაქე-ბიდგან და ადგილებიდგან ყოველ გვარს დასარეულებს მღაზია ასრულებს დაუგვიანებლად.
 ბუნების კარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უმცროსს კლას-სებში სასამარტლად, შედგენილი ი. გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა მეოთხე შეცვლილი გამოცემა და ისეიღება გრიჭურავის წიგნის მღაზიაში, კუ-კიის სიდის უფრთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და კერძო პირებს, რომელნიც იეიდიან ნაღდს იფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზემ-პლიარსა, ანუ მომეტეულსა, დაეთობა ეგზემლიარი თოთხმეტ შაურად; ვინც ორმოც-და-ათს ეგზემლიარს იეიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურად. უდისათვის უნდა დამატოს სამი შაური.
 კარტა სამართველონი, მეორე შეცვებული გამოცემა; ისეიღება იმავე მღაზიაში. ფასი სამი აბაზი; ვინც ათს ეგზემლიარს იეიდის, გარტა მიეცემა თერთმეტ შაურად, ოცი ეგზემლიარის მიეიღება—ათს შაურად.